

Programma van toetsing en afsluiting

Schooljaar 2026 - 2027

HAVO 5e leerjaar

Publicatiedatum: 30-09-2026

O.S.G. de Hogeberg

Inhoudsopgave Havo 5^e leerjaar

Nederlandse taal en literatuur	4
Duitse taal en literatuur	6
Engelse taal en literatuur	8
Geschiedenis	10
Aardrijkskunde	12
Wiskunde A	14
Wiskunde B	16
Natuurkunde	17
Scheikunde	19
Biologie	21
Economie	23
Maatschappijleer	25
Lichamelijke opvoeding	27
Kunst (beeldende vormgeving)	29
Cult. En kunstz. Vorming	32
Profielwerkstuk	34
Loopbaan oriëntatie en -begeleiding	35
Rekenen 3F	36

Voor je ligt het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting). Het PTA is per vak opgesteld. Dit betekent dat je van elk vak per periode onder andere ziet welke schoolexamens er zijn, wat de weging van dit schoolexamen is en wat voor soort schoolexamen dit is (schriftelijk examen, praktische opdracht, mondeling of handelingsdeel). Op de website is ook het examenreglement te vinden waarin uitgelegd wordt hoe de toetsing in de bovenbouw in zijn werk gaat.

Begrippenlijst

PO = Praktische opdracht

H = Handelingsdeel

SE = Schoolexamen

Periode = Leerjaar en de periode waarin de toets wordt afgenomen.

Omschrijving = Korte omschrijving van de toetsstof

Herkansing = Ja (het onderdeel is herkansbaar) of Nee (het onderdeel is niet herkansbaar).

M = Mondeling

P = Praktisch

S = Schriftelijk

D = Digitaal

Weging = percentage van het PTA.

O, V, G = Onvoldoende, voldoende, goed

Duur = in minuten.

Extra toelichting op de vak-PTA's:

Eindtermen: De codes van de onderdelen van het examenprogramma (domeinen) die van toepassing zijn op een programmaonderdeel worden in het PTA aangegeven.

De domeinnummers (eindtermen) die in het schoolexamen en/of bij het centraal examen getoetst moeten worden, zijn vastgelegd door het CvTE (College voor Toetsen en Examens) en zijn voor ieder vak in een syllabus gepubliceerd op www.examenblad.nl.

Ga naar het kalenderjaar waarin je examen doet, het juiste niveau en kies vervolgens het vak.

De syllabus is te vinden onder Examenstof.

Praktische opdrachten en handelingsdelen: De inhoud van de praktische opdrachten en handelingsdelen, inclusief deadline en eisen waaraan de opdracht moet voldoen, zijn terug te vinden in Magister. Is er in Magister geen deadline aanwezig, dan is het de laatste dag van de in het PTA-vermelde periode bindend.

Herkansingen: De herkansingen vinden één periode later plaats dan waarin het PTA-onderdeel is afgenomen. De enige uitzondering hierop is de laatste periode van het

examenjaar, hier vinden de herkansingen plaats in dezelfde periode. Dit betreft dus periode 3 voor de examenklassen. Meer informatie over de herkansingsregeling is terug te vinden in het examenreglement.

Berekening van het gemiddelde cijfer van een vak

Som van alle behaalde cijfers vermenigvuldigd met de specifieke weging gedeeld door de som van de wegingen van alle behaalde cijfers.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: Nederlandse taal en literatuur

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: KERN Nederlands

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
H1	4.3	Literair tijdschrift KERN literatuur: poëzie, proza en geschiedenis. Domein C en E (E2 en E3)	C en E (E2 en E3)	Nee	H	S	0	
T1	4.3	Literaire begrippen en literatuurgeschiedenis KERN literatuur: poëzie, proza en geschiedenis. Domein E (E2 en E3)	E (E2 en E3)	Ja	SE	S	10	90
H2	4.4	Leesdossier havo 4 Vier leesverslagen, literair zelfportret en verwerkingsopdracht literair werk uit specifieke periode, Domein E (E1)	E (E1)	Nee	H	S	0	
T2	4.4	Mondeling havo 4 Mondeling over vijf boeken, waarvan een uit de literaire periodes, Domein B en E (E1, E2)	B en E (E1 en E2)	Nee	SE	M	10	15
H3	5.1	Documentatiemap debat Documentatiemap ter voorbereiding op het debat, Domein B, C en D	B, C en D	Nee	H	S	0	
T3	5.1	Debat Debat, Domein B, D en F. Kern communicatie: Presentatie en argumentatieleer	B, D en F	Nee	SE	M	25	50
H4	5.2	Documentatiemap schrijfexamen Documentatiemap ter voorbereiding op het schrijfexamen, Domein B, C en D	B, C en D	Nee	H	S	0	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: Nederlandse taal en literatuur

Schooljaar 2026 - 2027

T4	5.2	Gedocumenteerd schrijven Gedocumenteerd schrijven (betoog, beschouwing of uiteenzetting), Domein A (A3), C, D en F. Kern communicatie: Inhoud en opbouw formulering en stijl	A (A3), C, D en F	Ja	SE	S	35	180
H5	5.3	Leesdossier havo 5 Leesdossier ter voorbereiding op het mondeling, Vier leesverslagen , Domein E (E1)	E (E1)	Nee	H	S	0	
T5	5.3	Mondeling havo 5 Mondeling over vier boeken, Domein E (E1, E2)	E (E1 en E2)	Nee	SE	M	10	15
T6	5.3	Leesvaardigheid Toets leesvaardigheid, Domein A (A1, A2). Kern communicatie: Inhoud en opbouw argumentatieleer	A (A1 en A2)	Ja	SE	S	10	90

Exameneenheden:

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen A en D.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B, C, D, E, F

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: Duitse taal en literatuur

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Na Klar MAX

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
H1	4.4	9 nieuwsartikelen met opdrachten en jeugdboekverslag Verslag van literair jeugdwerk van boekenlijst, opdrachten bij 9 zelf gekozen nieuwsartikelen ERK-niveau B1-B2	A, E, F	Nee	H	S	0	30 slu
T1	5.1	Schrijfvaardigheid informeel en formeel Schrijfvaardigheid ERK-niveau A2+	D1, D2	Ja	SE	S	30	120
T2	5.2	CITO-Luistertoets Cito-luistertoets ERK-niveau B1	B	Ja	SE	S	30	70
T3	5.2	Toets Examenidroom in context SSL-lijst en Examenbundel: Signaalwoorden cat. 1, tekstverbandwoorden, examenwoorden, veel voorkomende woorden en uitdrukkingen in de vraagstellingen en teksten, woorden en zinnen uit actuele teksten	A	Ja	SE	S	5	30
T4	5.3	Mondeling Mondeling over 2 literaire werken (1 van boekenlijst, 1 klassikaal) 2 nieuwsartikelen en voorwerp/foto, ERK B1+-niveau	C1, C2	Nee	SE	M	30	25
T5	5.3	Toets examenidroom in context SSL-lijst en Examenbundel: basiswoorden, falsche Freunde, signaalwoorden cat. 2., woorden en zinnen uit actuele teksten	A	Ja	SE	S	5	30

Exameneenheden:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: Duitse taal en literatuur

Schooljaar 2026 - 2027

Het centraal examen heeft betrekking op domein A.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B, C, D, E en F.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: Engelse taal en literatuur

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Wasp Reporter

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
H1	4.4	Lees- en luisterdossier: 3 boeken, 1 film, 10 artikelen en 1 pitch voor de klas	A, B, E(1) en F	Nee	H	S	0	60slu
T1	5.1	Pitch	C(2)	Nee	SE	M	5	1,5
T2	5.1	Mondeling in tweetallen over artikelen uit methode	C(1)	Ja	SE	M	20	15
T3	5.1	Exam vocabulary A t/m H	A, B, D	Nee	SE	S	5	20
T4	5.2	Essay op schoollaptop over gegeven onderwerp	D(1), D(2)	Ja	SE	S	20	90
T5	5.2	CITO Kijk-Luistertoets	B	Ja	SE	S	20	60
T6	5.2	Toets Linking- en Functionwords Engels-Nederlands	A en D	Nee	SE	S	5	20
T7	5.3	Literatuurgeschiedenis It Must be Love + Boek blok 2 (+ boek blok 1 wanneer opdracht in de les niet is afgerond)	E	Ja	SE	M	20	15

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: Engelse taal en literatuur

Schooljaar 2026 - 2027

T8	5.3	Exam vocabulary I t/m Y	A, B, D	Nee	SE	S	5	20
----	-----	----------------------------	---------	-----	----	---	---	----

Exameneenheden:

Het centraal examen heeft betrekking op domein A.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen B, C, D en E.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: geschiedenis

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Geschiedeniswerkplaats

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
PO1	4.1	PO H1 t/m 4 PO Hoofdstuk 1 De tijd van jagers en boeren en 2 De tijd van Grieken en Romeinen, 3 De tijd van monniken en ridders en 4 De tijd van steden en staten	A, B, C	Nee	PO	S	10	450
T1	4.2	PW H5 en H6, HC 1.1 Hoofdstuk 5 De tijd van ontdekkers en hervormers en 6 De tijd van regenten en vorsten, HC1.1 Britse rijk in Amerika	A, B, C	Ja	SE	S	10	90
T2	4.3	PW H7 en H8, HC 1.2 en 1.3 Hoofdstuk 7 De tijd van pruiken en revoluties en 8 De tijd van burgers en stoommachines, HC1.2 en 1.3 Brits Rijk in India en als werkplaats van de wereld	A, B, C	Ja	SE	S	10	90
PO2	4.4	PO R&S PO Themakatern Rechtstaat en Democratie	A, B, C, D	Nee	PO	S	10	450
T3	5.1	PW H9 en H10 Hoofdstuk 9 De tijd van wereldoorlogen en 10 De tijd van televisie en computer	A, B, C	Ja	SE	S	20	90
T4	5.2	PW HC's 1, 2, 3 Historische contexten (examenkatern) H1 Het Britse Rijk (1585-1900) , HC Duitsland in Europa (1918-1991) en H3 Nederland (1948-2008)	A, B, C	Ja	SE	S	20	90
T5	5.3	PW HC totaal en tijdvak 5 t/m 10 totaal Tijdvak 5 t/m 10 en Historische contexten (examenkatern) HC1 Het Britse Rijk (1585-1900) , HC2 Duitsland in Europa (1918-1991) en HC3 Nederland (1948-2008)	A, B, C, E	Ja	SE	S	20	90

Exameneenheden:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: geschiedenis

Schooljaar 2026 - 2027

Het centraal examen heeft betrekking op domein A en B, de tijdvakken 5 t/m 10.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B, C, D en E.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: aardrijkskunde

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Buiteland

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
T1	4.1	Wereld, wereldbeeld (Hst.2)	A1, B1, B2, B3	Ja	SE	S	10	90
T2	4.2	Leefomgeving, wateroverlast (Hst.1)	A1, E1, E2	Ja	SE	S	10	90
PO1	4.3	PO Stedelijke gebieden	A2	Nee	PO	S	5	20 slu
T3	4.3	Leefomgeving, stedelijke gebieden (Hst.4)	A1, A2, E1, E2	Ja	SE	S	10	90
PO2	4.4	Slufterveldwerk	A2	Nee	PO	S	5	20 slu
T4	4.4	Aarde, klimaat en landschap (Hst.3)	A1, C1, C2, C3	Ja	SE	S	10	90
T5	5.1	Aarde, endogene en exogene processen	A1, C1, C2, C3	Ja	SE	S	20	90
T6	5.2	Wereld, globalisering	A1, B1, B2, B3	Ja	SE	S	15	90

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: aardrijkskunde

Schooljaar 2026 - 2027

T7	5.3	Gebieden, Brazilië	A1, D1, D2	Ja	SE	S	15	90
----	-----	--------------------	------------	----	----	---	----	----

Exameneenheden:

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen A, D en E.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B, C, D en E.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: wiskunde A

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Moderne Wiskunde 12^e editie

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
T1	4.4	Systematisch tellen & Grafieken en veranderingen Hoofdstuk 4 en 8, Vaardigheden 4	A, B1, B2, B3*, C1, C4, D*	Ja	SE	S	25	90
T2	5.1	Lineaire en exponentiële formules & Verdelingen Hoofdstuk 9 en 10, Vaardigheden 5	A, B1, B2, C, E	Ja	SE	S	25	90
T3	5.2	Allerlei formules & Toegepast rekenen Hoofdstuk 11 en 12 en Vaardigheden 6	A, B1, B2, C	Ja	SE	S	25	90
T4	5.3	Conclusies uit data & Formules herleiden Hoofdstuk 13 en 14, Vaardigheden 7	A, B1, B2, C, E	Ja	SE	S	25	90

Exameneenheden:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: wiskunde A

Schooljaar 2026 - 2027

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen A, B, C en E.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B, C, D en E.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: wiskunde B

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Moderne Wiskunde 12^e editie

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
T1	4.4	Periodieke functies & Logaritmische functies Hoofdstuk 7 en 8, Vaardigheden 4	A, B1, B2, B4, D3	Ja	SE	S	25	90
T2	5.1	Afstanden en hoeken & Functies bewerken Hoofdstuk 9 en 10, Vaardigheden 5	A, B, C	Ja	SE	S	25	90
T3	5.2	Differentiëren & Goniometrische functies Hoofdstuk 11 en 12, Vaardigheden 6	A, B, C, D	Ja	SE	S	25	90
T4	5.3	Cirkels & Verbanden Hoofdstuk 13 en 14. Vaardigheden 7 en 8	A, B, C, D	Ja	SE	S	25	90

Exameneenheden:

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen A, B, C en D.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B, C en D.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: natuurkunde

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Overal Natuurkunde

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
PO1	4.3	Algemene vaardigheden Praktische opdracht over een nader te bepalen actuele context	A1 t/m A8, A11	Nee	PO	P	10	200
T1	4.4	H1, H3 en H6 en keuzeonderwerp 1 Mechanica deel 1 keuzeonderwerp 1	C1, C2, keuze uit B3, E2, F en G2	Nee	SE	S	15	90
H1	4.4	Oriëntatie op studie en beroep in een betatechnische context	A4, A7, A8, A9, A10	Nee	H	S	0	600
T2	5.1	H2, H7 en H8 Mechanica deel 2, electriciteit, stoffen en materialen	D1, D2, G1 en C1	Ja	SE	S	20	90
T3	5.2	H4, H5, H9 en H10 Trillingen, golven, straling en medische beeldvorming	A9, B1, B2	Ja	SE	S	20	90
T4	5.3	H11 en keuzeonderwerp 2 Zonnestelsel, heelal en keuze onderwerp 2.	E1 keuze uit B3, E2, F en G2	Ja	SE	S	20	90
PO2	5.3	Algemene vaardigheden Praktische opdracht over een nader te bepalen actuele context	A10, A14, I1 t/m I3	Nee	PO	P	15	300

Examineenheden:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: natuurkunde

Schooljaar 2026 - 2027

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen B1, B2, C1, C2, D1, E1, G1 en H in combinatie met de vaardigheden uit domein A.

Het schoolexamen heeft betrekking op domein A en:

-de subdomeinen D2, I1, I2 en I3;

-een keuze van twee uit de (sub)domeinen B3, E2, F en G2; daarbij kan het bevoegd gezag deze keuze maken, dan wel de keuze aan de kandidaat laten;

-indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: een of meer domeinen of subdomeinen waarop het centraal examen betrekking heeft;

-indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: andere vakonderdelen, die per kandidaat kunnen verschillen.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: scheikunde

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Nova

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
T1	4.1	H1 H1 Chemisch rekenen	A8, B1, C2	Ja	SE	S	5	90
T2	4.2	H2-H3 H2 Chemische bindingen, H3 Organische chemie	A14, B1, B2, B3, B4, C1, C2, F3, G2	Ja	SE	S	5	90
PO1	4.3	PO1 Praktische opdracht, onderwerpen nader te bepalen.	A, D2	Nee	PO	P+S	10	120
T3	4.3	H4-H5 H4 Zouten, H5 Reacties in beweging	B1, B3, C1	Ja	SE	S	10	90
T4	4.4	H6 H6 Chemisch evenwicht en zuur-base	C1, C2, C3, C4, C6, C8, F3, G2	Ja	SE	S	10	90
H1	4.4	Oriëntatie studie en beroep deel 1 Oriëntatie op studie en beroep in een bètatechnische context deel 1	A4, A7, A8, A9, A15	Nee	H		0	600
T5	5.1	H7-H8 H7 Redoxchemie, H8 Chemisch onderzoek	A5, A14, B4, C1, C7, D1, F3	Ja	SE	S	10	90
PO2	5.2	PO2 Practische opdracht, onderwerpen nader te bepalen	A1, A2, A3, A5, A6, A10, A11, A12, A13, D2	Nee	PO	P+S	10	180

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: scheikunde

Schooljaar 2026 - 2027

T6	5.2	H9 H9 Materialen	A12, B2, B4, B5, C1, C8, D3, E1, E2, E3	Ja	SE	S	15	90
T7	5.3	H10-H11 H10 Chemie van het leven, H11 Industriële chemie	A14, C5, D4, E2, F1, F2, F3, F4, F5, G1, G3, G4,	Ja	SE	S	25	90

Examen eenheden:

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen B1, B2, B3, B4, C1, C2, C3, C4, C5, C6, D1, D3, E1, E2, F1, F2, F3, G1, G2 en G3, in combinatie met de vaardigheden uit domein A.

Het schoolexamen heeft betrekking op domein A en ten minste de domeinen en subdomeinen waarop het centraal examen geen betrekking heeft.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: biologie

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Biologie voor Jou

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
PO1	4.1	Practicum osmose Practicum osmose	A5	Ja	PO	S	2,5	3 weken
T1	4.1	Inleiding biologie en Voortplanting H1 en H2	A11, M2, O2, O6, O8, O9, M8	Ja	SE	S	10	90
T2	4.2	Genetica en Evolutie H3 en H4	A13, M3, O6, M7, M8, P4 en P5	Ja	SE	S	10	90
T3	4.3	Regeling en Waarneming en gedrag H5 en H6	O2, O4, O5, O7	Ja	SE	S	10	90
PO2	4.4	Practicum Veldwerkopdracht Practicum Veldwerkopdracht	A1, A2, A3, A4, A5, A10, A12, A13	Ja	PO	P	5	1 week
T4	4.4	Ecologie, milieu en evolutie H4 en H7	A9, A10, A12, P1, P2, M4, P3, M8, P4, P5	Ja	SE	S	7,5	90
PO3	5.1	Practicum Stofwisseling Practicum Stofwisseling	A1, A2, A4, A5, A6, A7, A8, A16	Ja	PO	S	5	3 weken
T5	5.1	Stofwisseling en DNA H8 en H9	M1, M2, O1, M3, M4 M5, M6, M8	Ja	SE	S	15	90

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: biologie

Schooljaar 2026 - 2027

PO4	5.2	Practicum Transport	A14	Ja	PO	S	5	3 weken
T6	5.2	Vertering en Transport H10 en H11	A15, O1	Ja	SE	S	15	90
T7	5.3	Gaswisseling en uitscheiding en afweer H12 en H13	O1, O3	Ja	SE	S	15	90

Exameneenheden:

Het centraal examen heeft betrekking op de exameneenheden: A1 t/m A9, A11 t/m A16, M2, M3, M7, M8, O1, O2, O3, P1, P3, P4.

Het schoolexamen heeft betrekking op de exameneenheden A, M1, M4, M5, M6, O4, O5, O6, O7, O8, O9, P2, P5.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: economie

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Cumulus

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
T1	4,1	Intro economie domein a,b,c,e EXPERIMENT / KEUZEONDERWERP	A, B, C, E, J & K	Ja	SE	S	10	90
T2	4,2	Risico en samenwerken	A, B, C, F & G	Ja	SE	S	10	90
T3	4,3	Welvaart	A, B, C & H	Ja	SE	S	10	90
PO1	4,4	praktische opdracht arbeid; introductie Markt PRAKTISCHE OPDRACHT ARBEID	A, B, C, D & K	Ja	PO	S	10	200
T4	5,1	Markt en ingrijpen	A, B, C, D	Ja	SE	S	25	90
T5	5,2	Goede tijden slechte tijden EXPERIMENT	A, B, C, I & J	Ja	SE	S	25	90
T6	5,3	De hele economie	A, B, C, D, E, F, G, H & I	Ja	SE	S	10	90

Exameneenheden:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: economie

Schooljaar 2026 - 2027

Het centraal examen heeft betrekking op de exameneenheden D, E, F, G, H, I, in combinatie met domein A.

Het schoolexamen heeft betrekking op de exameneenheden B, C, J en K, in combinatie met domein A

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: maatschappijleer

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
T1	4.1	maatschappelijke concepten en actoren hfst 1 en 2 Seneca maatschappijleer	A1, A2	Ja	SE	S	10	90
T2	4.2	verzorgingsstaat hfst 1 t/m 3 Seneca maatschappijleer	A1, A2, D1, D2, D3, D4	Ja	SE	S	20	90
T3	4.3	pluriforme samenleving en parlementaire democratie hfst 1 t/m 5 Seneca maatschappijleer	A1, A2, D1, D2, D3, D4, E1, E2, E3, E4	Ja	SE	S	20	90
T4	4.4	rechtsstaat en Europese samenwerking Hfst 1 t/m 7 Seneca maatschappijleer	A1, A2, C1, C2, C3, D1, D2, D3, D4, E1, E2, E3,	Ja	SE	S	20	90
PO1	4.4	Politieke partijen PO Politieke Partijen	A, B, C, D, E.	Ja	PO	S	10	10 slu
PO2	4.4	Commentator van de week PO Commentator van de Week	A, B, C, D, E.	Ja	PO	S	15	10 slu
PO3	4.4	betogen bij documentaires Diverse onderwerpen met deelcijfers	A, B, C, D, E.	Ja	PO	S	5	5 slu

Exameneenheden:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: maatschappijleer

Schooljaar 2026 - 2027

Bij de toetsing van T1, T2, T3 en T4 wordt ook een vaardigheidstoets afgenomen. Deze bestaat uit een actualiteitentoets over het nieuws dat gedurende het blok centraal heeft gestaan in de nieuwsrubrieken.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B, C, D en E.

Het vak maatschappijleer is onderdeel van het combinatiecijfer en kent geen centraal schriftelijk eindexamen.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: lichamelijke opvoeding

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: eigen lesmethode

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
H1	4.1	lesdeelname Atletiek Domein BCD, Spel Domein BC, Lesdeelname Domein A	A B C D	Ja	H	P	1	15u
H2	4.2	lesdeelname Turnen Domein BC, Spel Domein BC, Lesdeelname Domein A	A B C D E	Ja	H	P	1	15 uur
H3	4.3	lesdeelname Zelfverdediging Domein B, Spel Domein B, Lesdeelname Domein A	A B	Ja	H	P	1	15 uur
H4	4.4	lesdeelname Atletiek Domein D, Spel Domein BC, Lesdeelname Domein A	A B C D	Ja	H	P	1	15 uur
H5	5.1	lesdeelname Atletiek Domein BCD, Spel Domein BC, Lesdeelname Domein A	A B C D	Ja	H	P	1	15 uur
H6	5.2	lesdeelname Turnen Domein BC, Spel Domein BC, Lesdeelname Domein A	A B C D E	Ja	H	P	1	15 uur
H7	5.3	lesdeelname / sportorientatie Zelfverdediging Domein B, Spel Domein B, Lesdeelname Domein A, Sportorientatie Domein BDE	A B D E	Ja	H	P	1	15 uur

Exameneenheden:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: lichamelijke opvoeding

Schooljaar 2026 - 2027

LO heeft geen centraal examen. Het vak moet met een voldoende worden afgesloten.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B, C, D en E.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: kunst (beeldende vormgeving)

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: De Bespiegeling

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
PO1	4.2	KUBV Praktijkopdracht 1 De kandidaat onderzoekt en interpreteert beeldend werk van een kunstenaar in relatie tot het eigen beeldend werk. De kandidaat onderzoekt de probleemstelling en kan de daaruit ontwikkelde ideeën in een beeldende verwerking uitvoeren.	Kunst (beeldende vormgeving) Domein A	Nee	PO	P	15	12 weken
T1	4.2	KUA Examenonderwerpen De kandidaat kan termen en begrippen uit de kunstdisciplines hanteren, informatie over kunst benoemen en toepassen om verbanden aan te geven, vanuit de verschillende invalshoeken. Dit met betrekking tot het examenonderwerp: cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	Kunst (algemeen) Domein A, Domein B	Ja	SE	S	5	90
T2	4.3	KUA Cultuur van het moderne De kandidaat kan termen en begrippen uit de kunstdisciplines hanteren, informatie over kunst benoemen en toepassen om verbanden aan te geven, vanuit de verschillende invalshoeken. Dit met betrekking tot het examenonderwerp: de cultuur van het moderne in de eerste helft van de twintigste eeuw	Kunst (algemeen) Domein A, Domein B	Ja	SE	S	5	90
PO2	4.4	KUBV Praktijkopdracht 2 De kandidaat onderzoekt de probleemstelling en kan de daaruit ontwikkelde ideeën in een beeldende verwerking uitvoeren. De kandidaat oriënteert zich op studie en beroep.	Kunst (beeldende vormgeving) Domein B	Nee	PO	P	20	12 weken
T3	4.4	KUA Massacultuur De kandidaat kan termen en begrippen uit de kunstdisciplines hanteren, informatie over kunst benoemen en toepassen om verbanden aan te geven, vanuit de verschillende invalshoeken. Dit met betrekking tot het examenonderwerp: de massacultuur vanaf 1950	Kunst (algemeen) Domein A, Domein B	Ja	SE	S	5	90

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: kunst (beeldende vormgeving)

Schooljaar 2026 - 2027

T4	5.1	KUA Examenonderwerp De kandidaat kan termen en begrippen uit de kunstdisciplines hanteren, informatie over kunst benoemen en toepassen om verbanden aan te geven, vanuit de verschillende invalshoeken. Dit met betrekking tot het examenonderwerp: cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	Kunst (algemeen) Domein A , Domein B	Ja	SE	S	5	90
PO3	5.2	KUBV Praktijkopdracht 3 De kandidaat onderzoekt en interpreteert beeldend werk van een kunstenaar in relatie tot het eigen beeldend werk. De kandidaat onderzoekt de probleemstelling en kan de daaruit ontwikkelde ideeën in een beeldende verwerking uitvoeren.	Kunst (beeldende vormgeving) Domein A	Nee	PO	P	20	12 weken
PO4	5.3	KUBV Praktijkopdracht 4 De kandidaat onderzoekt de probleemstelling en kan de daaruit ontwikkelde ideeën in een beeldende verwerking uitvoeren. De kandidaat oriënteert zich op studie en beroep.	Kunst (beeldende vormgeving) Domein B	Nee	PO	P	20	8 weken
T5	5.3	KUA Cultuur van het moderne, Massacultuur De kandidaat kan termen en begrippen uit de kunstdisciplines hanteren, informatie over kunst benoemen en toepassen om verbanden aan te geven en overeenkomsten en verschillen te noemen en te beargumenteren, vanuit de verschillende invalshoeken. Dit met betrekking tot het examenonderwerp: de cultuur van het moderne in de eerste helft van de twintigste eeuw en de massacultuur vanaf 1950	Kunst (alg.) Domein A & B subdomein B1 B2 B3 B4	Ja	SE	S	5	90

Exameneenheden:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: kunst (beeldende vormgeving)

Schooljaar 2026 - 2027

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen A, B en C.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B en C.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: Cult. en kunstz. vorming

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Contrast CKV

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
PO1	4.1	A Verkennen; CZP1 (Cultureel ZelfPortret1) De kandidaat reflecteert op ervaringen met kunst (architectuur, beeldende kunst, dans, design, film, fotografie en nieuwe media, muziek en theater)	A	Ja	PO	P	10	4 weken
PO2	4.2	B Verbreden; DISCAP1* De kandidaat kan de inhoud en vorm van één van de disciplines analyseren en beschouwen vanuit tenminste één van de dimensies * DIScipline Culturele Activiteit van Professionals	B	Ja	PO	P	15	4 weken
PO3	4.2	B Verbreden; DISCAP2 De kandidaat kan de inhoud en vorm van één van de disciplines analyseren en beschouwen vanuit tenminste één van de dimensies.	B	Ja	PO	P	15	4 weken
PO4	4.3	C Verdiepen; Onderzoeksoopdracht De kandidaat kan een artistiek creatief proces, of een aspect daarvan onderzoeken en dit onderzoek presenteren.	C	Nee	PO	P	20	6 weken
PO5	4.4	B Verbreden; DISCAP3 De kandidaat kan de inhoud en vorm van één van de disciplines analyseren en beschouwen vanuit tenminste één van de dimensies.	B	Ja	PO	P	15	4 weken
PO6	4.4	B Verbreden; DISCAP4 De kandidaat kan de inhoud en vorm van één van de disciplines analyseren en beschouwen vanuit tenminste één van de dimensies.	B	Ja	PO	P	15	4 weken
PO7	4.4	D Verbinden; CZP2 (Cultureel ZelfPortret2) De kandidaat kan verbanden leggen tussen de opgedane ervaringen en kennis en de betekenis hiervan voor de eigen kunstzinnige en culturele ontwikkeling. De kandidaat kan deze reflectie op een daarbij passende wijze presenteren.	D	Nee	PO	P	10	2 weken

Exameneenheden:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: Cult. en kunstz. vorming

Schooljaar 2026 - 2027

CKV heeft geen centraal examen. Het vak moet met een voldoende worden afgesloten.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen A, B, C en D.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: Profielwerkstuk

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
PO1	5.1	Onderzoeks- / Ontwerp- / organisatie-voorstel met Plan van Aanpak		Ja	PO	S	20	20 slu
PO2	5.3	Inhoudelijk logboek chronologisch procesdocument waarin bevindingen en gedachtenprocessen worden geformuleerd		Nee	PO	S	10	20 slu
PO3	5.3	Eindverslag, -paper of -product + reflectieverslag		Ja	PO	S	60	20 slu
PO4	5.3	Eindpresentatie		Nee	PO	M	10	20 slu

Exameneenheden:

Het profielwerkstuk moet worden afgerond en is onderdeel van het combinatiecijfer.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: loopbaanoriëntatie en - begeleiding

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Qompas

Code	Moment	Omschrijving	Examen-Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
H1	4.4	Bezoek HBO reflectieverslag in je LOB-dossier Indien verhinderd krijgt leerling een vervangende opdracht		Nee	H	S	1	10 slu
H2	4.4	Bezoek Open Dag bewijs van deelname en reflectieverslag in LOB-dossier		Nee	H	S	1	10 slu
H3	4.4	LOB-opdrachten in Qompas		Nee	H	S	1	5 slu
H4	5.3	Meeloopdag bewijs van deelname en reflectieverslag in LOB-dossier		Nee	H	S	1	10 slu
H5	5.3	Voorlichting HBO op school reflectieverslag in je LOB-dossier		Nee	H	S	1	2 slu
H6	5.3	LOB-dossier met inschrijving vervolgopleiding of plan tussenjaar		Nee	H	S	1	5 slu

Exameneenheden:

LOB heeft geen centraal examen. Het vak moet met een voldoende worden afgesloten.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5e leerjaar

Vak: rekenen 3F

Schooljaar 2026 - 2027

Inleiding:

Methode: Got-it Rekenen

Code	Moment	Omschrijving	Examen- Eenheden	Herkansing	Type toets	Vorm	Weging	Tijdsduur
T1	4.4	Rekentoets 3F Alle domeinen- Rekenen, meten en schatten- Meten en Meetkunde- Verhoudingen en procenten- Verbanden		Ja	SE	D	20	100
T2	5.1	Rekentoets 3F Alle domeinen- Rekenen, meten en schatten- Meten en Meetkunde- Verhoudingen en procenten- Verbanden		Ja	SE	S	30	100
T3	5.2	Rekentoets 3F Alle domeinen- Rekenen, meten en schatten- Meten en Meetkunde- Verhoudingen en procenten- Verbanden		Ja	SE	S	50	100

Exameneenheden:

Rekenen heeft geen centraal examen. Het vak moet worden afgerond.

Het schoolexamen heeft betrekking op de domeinen: Getallen, verhoudingen, meten & meetkunde en verbanden.

**Het gehele PTA kan worden herkanst in periode 5.3. Het hoogste cijfer geldt als definitief eindcijfer.*